

Komisija za ocjenu uslova kandidatkinje Hatidže Omanović- Radmilović i podobnosti teme za izradu magistarskog rada:

Prof. dr. Dželal Ibraković, prof.emeritus -predsjednik

Prof. dr. Jusuf Žiga, prof.emeritus - član

Prof. dr. Amela Džubur, član

UNIVERZITET U SARAJEVU
MEDICINSKI FAKULTET
Broj: 232-90776/23
Datum: 21.11 2023 god.

VIJEĆU UNIVERZITETA U SARAJEVU - FAKULTETA POLITIČKIH NAUKA

**NASTAVNO-NAUČNOM VIJEĆU UNIVERZITETA U SARAJEVU -
MEDICINSKOG FAKULTETA**

Na osnovu člana 69., a u vezi sa članom 175. Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj 36/22- Stečena prava), člana 104. Statuta Univerziteta u Sarajevu, te Odluke o preuzimanju ingerencija odlučivanja vezanih uz interdisciplinarni postdiplomski studij „Demografske promjene, zdravlje i upravljanje ljudskim resursima u Bosni i Hercegovini“ Vijeće Fakulteta političkih nauka broj: 01-1-2132-1/20 od 19.10.2020. godine, Vijeće Univerziteta u Sarajevo- Fakulteta političkih nauka na sjednici održanoj 16.05.2023. godine i Nastavno naučno vijeće Univerziteta u Sarajevu – Medicinskog fakulteta na 6. redovnoj sjednici održanoj 08.06.2023. godine, donijeli su **Odluku** (broj 02-1-641-1/23), o imenovanju Komisije za ocjenu uslova kandidatkinje **Hatidže Omanović-Radmilović** i podobnosti prijavljene teme za izradu magistarskog rada pod naslovom **“Uticaj socioekonomskog statusa učenika srednjih škola Kantona Sarajevo na njihov kvalitet života”** u sastavu:

Prof. dr. Dželal Ibraković, prof.emeritus -predsjednik

Prof. dr. Jusuf Žiga, prof.emeritus - član

Prof. dr. Amela Džubur, član

Nakon pažljivog uvida u dokumentaciju koju je kandidatkinja dostavila, uključujući i analizu Projekta za izradu magistarskog rada, Komisija u navedenom sastavu podnosi Vijeću Univerziteta u Sarajevu- Fakultet političkih nauka i Nastavno-naučnom vijeću Univerziteta u Sarajevu - Medicinski fakultet sljedeći

IZVJEŠTAJ

I BIOGRAFSKI PODACI O KANDIDATKINJI

Hatidža Omanović- Radmilović je rođena 15.03.1984. godine u Ključu, gdje je završila Opću gimnaziju, a u periodu od 2003-2009. godine završila je – Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Odsjek za filozofiju i sociologiju i tim stekla zvanjeprofesora filozofije i sociologije. Iste godine je upisala postdiplomski interdisciplinarni studij „Demografske promjene, zdravlje i upravljanje ljudskim resursima u Bosni i Hercegovini“ na kojem je položila sve ispite predviđene nastavnim planom i programom i ostvarila prosjek 8,98.

Radni angažman kandidatkinje je vezan prosvjetno- pedagoški rad od JU Mješovita srednja škola „Enver Pozderović“ Goražde (predavala predmet Filozofija sa logikom), JU Srednja ugostiteljsko turistička škola Sarajevo (predavala predmet: Građansko obrazovanje/Demokratija i ljudska prava), JU Srednja škola za sabračaj i komunikacije Sarajevo (predmeti: Sociologija i Kultura religija), a od 2021. godine je stalno zaposlena u JU Srednja škola primijenjenih umjetnosti Sarajevo (predaje predmete: Filozofija s estetikom i Kultura religija).

Kandidatkinja uz aktivne tehničke sposobnosti korištenja savremenih informatičkih aplikacija posjeduje certificirano znanje engleskog jezika.

Do predavanja ovog izvještaja kandidatkinja ima objavljena dva rada:

1. EKOFEMINIZAM, Znakovi vremena, Sarajevo, proljeće 2011. Vol.14, broj 51.
2. ISHRANA I ZDRAVLJE ĐAKA U MODERNOM DOBU, Naša škola, Sarajevo, 2011, broj 55/225

II – OCJENA TEME MAGISTARSKOG RADA:

U sadržajnom smislu rad je koncipiran tako da će imati **sljedeća poglavlja:**

1. *Uvodni dio sa metodološkim pristupom,*
2. *ODNOS DRUŠTVA PREMA MLADIM*
  - 2.1. *Historijski kontekst*
  - 2.2. *Mladi u Bosni i Hercegovini i odgojno obrazovni sistem*
  - 2.3. *Srednja škola kao kao mjesto opredjeljanja za život*
  - 2.4. *Srednjoškolci kao dio sociološke grupe mladih u društvu*

2.5. Odnos mladih prema srednjoškolskom obrazovanju

2.4. Kanton Sarajevo i mladi

2.4.1. Značaj obrazovnog sistema u izgradnji životnog stila srednjoškolaca

2.5. Struktura upisa u srednje škole i trendovi upisa

2.5.1. Strategija odnosa prema mladim u Kantonu Sarajevo

2.5.2. Zakonska regulativa

3. SOCIOEKONOMSKI STATUS I UTICAJ PORODICE

3.1. Pregled stanja u Kantonu Sarajevo

3.2. Uporedni socio demografski podaci Kanton Sarajevo, Federacija Bosne i Hercegovine, Republika Srpska i regionalno i evropsko okruženje

3.3. Stanje u porodici i socijalna politika sprječavanja siromaštva

3.3. Nasilje u porodici i devijantna ponašanja u mladoj generaciji

4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

5. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA I PRIJEDLOG MJERA

U **Rezultatima istraživanja** posebna će se pažnja posvetiti analizi empirijski prikupljene građe, na osnovu čega će se utvrditi i **zaključne opservacije i preporuke**.

U sklopu Projekta za izradu magistarskog rada nalazi se i **inicijalni popis literature** koju će kandidatkinja koristiti tokom njegovog pisanja.

Pitanja mlade generacije, u koju nesumnjivo spadaju generacije učenika srednjih škola, u Bosni i Hercegovini se nedovoljno istražuje, jer većinu društveno. političke scene, pa time i akademske zajednice, zauzimaju politička pitanja unutaršnjeg uređenja države i implementacije Dejtonskog mirovnog sporazuma. Sa druge strane je evidentan trend da se u takvoj nesigurnoj i ekonomskoj i političkoj situaciji mladi sve više odlučuju za odlazak iz Bosne i Hercegovine. Nažalost i ovaj trend se nedovoljno istražuje. Tome se pridodaju i demografski problemi smanjenja nataliteta, direktnih i indirektnih gubitaka stanovništva u odnosu na 1992. godinu, što je dodatni problem koji se, kada su pitanju upisi u srednje škole manifestira, kao i kod osnovnih škola, sa značajnim padom upisanih učenika. Kao ilustracija neka nam posluže podaci Federalnog zavoda za statistiku iz 2022. godine u kojima se analiziraju podaci upisa u srednje škole u Federaciji BiH u posljednjih pet godina: „U školskoj 2021/22 godini u svim razredima srednjih škola u Federaciji Bosne i Hercegovine

upisano je ukupno 70.004 učenika. Godinu dana ranije (2020/21) broj upisanih učenika bio je 71.328, dok je školske 2019/2020 bilo upisano 72.892 učenika. Ukupan broj upisanih učenika u 2018/19 bio je 76.174, a godinu ranije (2017/18) upisano 81.454 učenika. U razdoblju od pet godina u srednje škole Federacije BiH upisano je 11.430 učenika manje.“

METODOLOŠKI OKVIR TEME RADA

Problem istraživanja jeste procjena uticaja socioekonomskog statusa učenika srednjih škola Kantona Sarajevo na njihov kvalitet življenja pri čemu kandidatkinja polazim od hipotetičke pretpostavke da je socioekonomski status učenika srednjih škola nedovoljno istražen posebno kada je riječ o njihovoj samopercepciji tog statusa, ali i kvaliteta života i onoga što oni pod tim podrazumijevaju.

Predmet istraživanja su osjetljive populacije učenika srednjih škola koji predstavljaju mnogo značajniju populaciju stanovništva od samo pukih statističkih brojk upisanih učenika, vrste srednjih škola, uspjeha u nastavnom procesu itd. Radi se o populaciji starijih adolescenata, na prijelazu prema punoljetstvu, koji u svakom društvu predstavljaju i sadašnju i futurističku osnovu jednog društva. Naslijeđeni tradicionalni odnosi, nažalost, još uvijek ne uzimaju tu činjenicu kao osnovni faktor procjena srednjeročnog i drugoročnog planiranja, a kroz ovo istraživanje će se pokušati upravo dati akcenat na toj perspektivnoj dimenziji koja dobiva na značaju kroz činjenicu da se realno nalazimo pred izazovom smanjivanja ove populacije i samim time i umanjivanja ukupne pespektivnosti društva u Bosni i Hercegovini.

Znanastveni cilj istraživanja je da se na osnovu prikupljenih podazaka kroz anketno ispitivanje učenika srednjih škola, a na osnovu relevantnog uzorka, a komparirajući to sa historijskim podacima i do sada obavljenim ovakvim ili sličnim istraživanjima, dođe do znanstvene spoznaje o najvažnijim oblicima ispoljavanja uticaja socioekonomskih uvjeta učenika srednjih škola Kantona Sarajevo na njihov kvalitet života i vrijednosne i futurističke orjentacije.

SISTEM HIPOTEZA

Generalna (opća) hipoteza

Socioekonomski status učenika srednjih škola Kantona Sarajevo ima značajan uticaj na njihov kvalitet života.

Razrađujuće hipoteze:

1. *Kvalitet života učenika srednjih škola Kantona Sarajevo je uslovljen socioekonomskim statusom porodica iz kojih svaki pojedinačni učenik dolazi.*
2. *Ostvarivanje i osnovnih i proširenih potreba učenika Kantona Sarajevo utiče na njihovu vrijednosnu orijentaciju i njihovo učešće u aktivnostima porodice i šireg društvenog okruženja.*
3. *Socioekonomski status učenika Kantona Sarajevo značajno utiče na orijentaciju roditelja učenika i samih i učenika prilikom njihovog upisa u srednje škole.*
4. *Socioekonomski status učenika Kantona Sarajevo utiče na izbor vannastavnih aktivnosti i na ukupan društveni život mladih.*
5. *Društveno politička klima u državi Bosni i Hercegovini i njenim sastavnim dijelovima ima značajan uticaj na orijentaciju mladih za planiranje budućnosti u svojoj državi.*
6. *Kanton Sarajevo, za razliku od najvećeg dijela Bosne i Hercegovine, obzirom da je glavni grad države i administrativni, ekonomski i kulturni i sportski centar, realno ima veći stepen kvaliteta života i kao takav je privlačan za upis i u srednje škole i kasnije na fakultete. Migracije u Kanton Sarajevo su i dalje prisutne prije svega zbog perspektivnosti mladih, pa time i učenika srednjih škola.*

METODE ISTRAŽIVANJA

Osnovne i posebne metode

U ovom istraživanju sve osnovne metode će biti primjenjene, ali će težište biti na analizi sadržaja, klasifikaciji i generalizaciji. Prilikom izrade instrumenata posebno će biti konkretizirana primjena ovih metoda upućivanjem na određene postupke i prilikom izrade planova istraživanja.

Način prikupljanja podataka: anketa U istraživanju će se koristiti kvantitativna metoda prikupljanja podataka (anketa) gdje će se putem online aplikacije Google Forms prikupljati podaci kroz namjenski kreirani upitnik za potrebe ovoga istraživanja. Za ispitivanje će biti potrebno dobiti saglasnost od Ministarstva za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo kako bi uputili molbu prema školama da učenici ispune anketu. Ranije sprovođenje online nastave biće olakšica za realizaciju ovog istraživanja.

Također, za prikupljanje podataka koristiće se i metoda analize sadržaja koja je neophodna za analizu različitih sadržaja koji se tiču zadane teme.

Upitnik će se sastojati iz 3 dijela: 1. demografski podaci učenika i njihovih porodica, 2. socio-ekonomska slika učenika i njihovih porodica, i 3. samopercepcija učenika. Istraživanje je anonimno i sprovodit će se u: Srednja škola za saobraćaj i komunikacije, Srednja škola primijenjenih umjetnosti, Srednja medicinska škola-Jezero, Srednja ekonomska škola i Gimnazija Dobrinja. Planirano je da u istraživanju učestvuje najmanje 250 ispitanika iz svih razreda kao bi se imali uvida u moguću dobnu razliku u odgovorima.

Obzirom da rad ima teoretsko-empirijski karakter, koristiće se različite metode za interpretaciju rezultata dobivenih anketom i analizom sadržaja kao što su: statistička metoda, komparativna metoda, hipotetičko-deduktivna metoda, analitičko-sintetička metoda.

Znanstvena i društvena opravdanost istraživanja

Uz znanstvenu opravdanost svakako da ide i društvena potreba da se vrše ovakva istraživanja i na ovu, ali i druge teme iz oblasti usmjeravanja mladih i prema budućim zanimanjima, pa tako i usmjeravanju mladih ka poboljšavanju (pogoršavanju) vlastitog socioekonomskog statusa i u okviru sadašnje nuklearne porodice (gdje su uglavnom roditelji i njihova djeca) i buduće porodične orijentacije mladih u zasnivanju vlastite porodice. Obzirom da na tim fundamentalnim pitanjima koje zahvata i ovo istraživanje, koja tretiraju pitanje materijalnog statusa (visine primanja po članu domaćinstva, socijalna, zdravstvena sigurnost), ostvarivanje potreba proširenog karaktera: kultura, sport, nauka, njegovanje prosperitetnih vrijednosti pozitivnog razvoja zajednice, očuvanje porodice kao nukleusa društva, to se pokazuje neophodnim i društveno opravdanim da se ovakva vrsta istraživanja provode i da imaju stalni karakter. Ova istraživanja bi trebala biti i putokaz organima vlasti, političkim partijama šta treba činiti da se očito prisutni negativni trendovi u Bosni i Hercegovini zaustave. To se odnosi na smanjenje populacije stanovništva. Po prvi put u historiji praćenja demografskih pokazatelja Bosna i Hercegovina ima negativnu stopu nataliteta, a uz ratne direktne i indirektno gubitke suočena je i sa relanim smanjenjem broja stavnika, te u dugoročnom smislu ti trendovi mogu da budu još drastičniji obzirom da upravo generacija svršenih srednjoškolaca u najpotentnijoj biološkoj dobi odlazi u inostranstvo i zasniva porodicu izvan svoje države. Razlozi ovakvog stanja su kriza u funkcioniranju društva, visoka stopa nezaposlenosti, te drugi negativni pokazatelji i anomalije društvenih odnosa. U bišim zemljama socijalizma se nakon društvenim promjena nerado analizira socioekonomska

struktura i kvalitet života jer „nove demokratske promjene“ ne trpe ove teme koje asociraju na socijalizam, radničku klasu itd. Međutim jasno je da sve i do sada prisutne analize internog i međunarodnog karaktera govore o visokoj stopi siromaštva u BiH, ratom i privatizacijom uništenoj privredi što ima svog odraza i na socioekonomski položaj srednjoškolskih učenika, njihovih stilova života i u konačnici realnoj kvaliteti življenja u jednoj kroz javnu scenu razvikanu besperspektivnost, ratne recidive i prijetnje novim sukobima, brojnim aferama korupcije, svađama političara i beskorupuloznoj borbi za vlast, prisutnom nepotizmu i drugim negativnim oblicima. Treba imati u vidu da se to sve dešava u jednom globalnom svijetu umreženog sa društvenim mrežama i mlada generacija ima priliku da u „direktnom prijenosu“ upoređuje kvalitete života i često se opredjeljuje za definitivni odlazak nakon što prođe redovnu „proceduru“ završetka škole, traganja za poslom i barijerama u tim procesima.

Disciplinarno određenje predmeta istraživanja:

Ovo istraživanje je interdisciplinarnog karaktera i spada u red interdisciplinarnih istraživanja sa naglaskom na sociološki aspekt.

III MIŠLJENJE I PRIJEDLOG KOMISIJE

Nakon pažljive analize priloženog Projekta za izradu magistarskog rada pod radnim naslovom **“Uticao socioekonomskog statusa učenika srednjih škola Kantona Sarajevo na njihov kvalitet života”**, kao i uvida u bio-bibliografsku dokumentaciju o kandidatkinji, Komisija **zaključuje:**

- Kandidatkinja **Hatidža Omanović- Radmilović** ispunjava zakonom propisane uvjete za prijavu teme magistarskog rada;
- Predloženu temu Komisija ocjenjuje naučno relevantnom, društveno opravdanom i aktualnom za savremeno bosansko-hercegovačko društvo obzirom na značaj oblasti socioekonomskog statusa mladih kao nosilaca vrlo bliskog i daljeg budućeg razvoja društva;
- U teorijsko-metodološkom smislu magistarski rad je akademski korektno koncipiran, predmet, ciljevi, hipotetički okvir i metode istraživanja su jasno postavljeni i adekvatno obrazloženi;
- Kandidatkinja je u svom dosadašnjem znanstveno-stručnom usavršavanju i školovanju iskazala ne samo interesovanje, nego i odgovarajuću kompetenciju za problematiku kojom se želi baviti u pisanju ovog magistarskog rada, jer ovaj

magistarski rad predstavlja kontinuitet njenog bavljenja sveobuhvatnim dimenzijama položaja i uloge mladih. Tome doprinosi i već naglašeno radno iskustvo u upravo u srednjim školama;

- Predložena literatura je relevantna i korespondentna sa predmetom istraživanja;

Imajući prednje u vidu, Komisija **predlaže** Vijeću Univerziteta u Sarajevu- Fakultet političkih nauka i Nastavno-naučnom vijeću Univerziteta u Sarajevu- Medicinski fakultet, da **usvoje ovaj Izvještaj** i odobre **Hatidži Omanović- Radmilović izradu magistarskog rada** pod naslovom “**Uticaj socioekonomskog statusa učenika srednjih škola Kantona Sarajevo na njihov kvalitet života**”

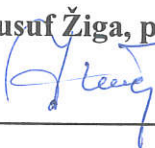
Sarajevo, 26.06.2023. godine

Članovi Komisije:

Prof. dr. Dželal Ibraković, prof.emeritus -predsjednik

Prof. dr. Jusuf Žiga, prof.emeritus – član

Prof. dr. Amela Džubur, član

